

Vad skall vi ha professorer till?

Att vi behöver kompetenta läkare, poliser, lärare m fl, som lämpligen betalas med allmänna medel, förstår ju alla. Men vad skall vi med professorer till? Werner Aspenström skriver: Låt professorerna utreda, dom har betalt” (av allmänna medel), och det verkar väl som ett rimligt svar. Professorerna skall alltså utreda och deras utredningar skall bygga på främsta möjliga vetenskapliga sakkunskap. Det är därtill vi har professorer.

En fråga att utreda är om följande påstående är sant: (A) Människan orsakar global uppvärmning. En klimatkonferens med många hundra professorer har nyligen hållits för att ta ställning till (A). Om (A) är sann, så måste något göras. Professorernas sakkunskap behövs både för att avgöra om (A) är sann, och om så är fallet, för att skapa teknologi, som kan tillfredställa människans behov av energi utan (alltför) negativ miljöpåverkan. Att återgå till en tidigare form av mänsklig civilisation är inte möjligt. Om (A) är sann, så är det en obehaglig sanning, som vi alla helst skulle vilja glömma, men som vi förstår att vi måste bearbeta, med hjälp av professorers sakkunskap.

Betrakta nu följande påstående: (B) Utbildningen vid teknisk högskola är omodern och ineffektiv. För konkretion, låt oss begränsa frågan till Sverige, även om den har global relevans. Vi förstår att (B) kopplar till (A). Om (A) är sann, så behövs ny teknologi, och om (B) är sann, så kanske inte våra tekniker förmår hitta på någon bra lösning.

Jag påstår nu i min roll som professor att (B) är sann, och jag gör detta med främsta möjliga sakkunskap som grund. Anledningen är att modern IT-teknik inte utnyttjas annat än marginellt. Min hemsida ger mer information.

Om (B) är sann, så är det en obehaglig sanning. Men om (A) nu är på allas läppar, inkl många professorers, så råder tystnad vad gäller (B). Jag har på många olika sätt sökt få till stånd en debatt om (B), men varken professorer, politiker eller opinionsbildare verkar vilja diskutera frågan, utan verkar helst vilja glömma den. Men ingen påstår att (B) inte är sann.

Låt mig ge några konkreta exempel på ovilja till debatt av (B): DN-debatt-redaktör Mats Bergstrand, en av Sveriges makthavare, efterlyser debattinlägg från våra (med allmänna medel finansierade) främsta forskare”, men har inte plats för ett enda sådant inlägg om (B), ej heller SvD och Ny Teknik, utbildningsminister Lars Leijonborgs “almanacka är fullteknad”, och varken IVA eller Svenskt Näringsliv visar något intresse.

Som professor, betald av allmänna medel och med uppgift att utreda, anser jag det vara min plikt att utsäga att jag anser (B) vara sann och att ange möjlig

lösning. Men det måste finnas fler (med allmänna medel betalda) professorer, som kan ta ställning till om (B) är sann, eftersom (B) har betydelse för (A) (och även för Sveriges konkurrenskraft i allmänhet). Eller hur?

Claes Johnson, professor vid KTH